

Se psem do lázní

Pobyt v lázních je zcela samozřejmá záležitost, pokud člověk podstoupí např. ortopedickou operaci. Ve veterinární péči začíná pejskům, a nejen jím, svítat i u nás na lepší časy a rehabilitace zvířat přestává být pojmem, který v lidech vzbuzuje údiv a nechápané tukání na čelo. Nebude snad trvat dlouho a rehabilitační péče o zvířecí pacienty se stane nedílnou součástí jejich rekonvalescence, která se tak nejen zkvalitní, ale i rapidně zkráti.

Pro rekonvalescenci i dobrou kondičku

Pro koho se tedy rehabilitace hodí a jaké jsou její možnosti? Velkou novinkou v rehabilitační péči pro malá zvířata je aquaterapie. Jedná se o rehabilitaci na podvodním pohyblivém pásu, která má oproti jiným rehabilitačním metodám velmi široké použití se skvělými výsledky. Využívá se pro pacienty po ortopedických operacích, jako je např. resekce kyčelního kloubu, operace kolenních vazů atd. Nupostradatelná je při rehabilitaci pejsků po neurologických základních, kde se doba rekonvalescence velmi výrazně zkracuje. V neposlední řadě pomáhá starším pacien-

tům s artrózou nebo pejskům s dysplazií kyčelních nebo loketních kloubů.

Nekulhat

Nenahraditelnou výhodou aquaterapie je pohyb psa téměř bez zátěže kloubů. Voda psy při chůzi nadnáší a tím odlehčuje kostru až o 80%, na druhou stranu odpor vody při pohybu vpřed zajišťuje intenzivní posilování svalů, které jsou velmi často atrofované kvůli odlehčování operované končetiny. Problém u většiny ortopedických pacientů vzniká dříve než se příkročí k chirurgickému zákroku. Po celou dobu začíná pes odlehčovat končetinu, kde se vyskytuje nějaký problém. Majitel si toho často dlouhou dobu nemusí všimnout. Pak se objeví kulhání, například pouze po zátěži, později se frekvence kulhání zvyšuje. Než dojde k samotné operaci, je pes vtažen do začarovaného kruhu, kterého si je dobrý fyzioterapeut vědom a musí se s ním při následné rehabilitaci potýkat, aby byla rekonvalescence co nejefektivnější. Nejde tedy jen o „nemocnou – kulhavou nohu“, ale tím, že zvíře začne kulhat, mění těžistě těla tak, aby se mu kulhalo co nejpohodlněji a operovanou nohu mohlo využívat co nejméně. Dochází k přetěžování opěrné nohy,

kde v horším případě může vzniknout další ortopedický problém, zvláště u velkých a težkých plemen, která jsou kulháním nucena extrémně zatěžovat ostatní končetiny.

Další důležitý aspekt při rehabilitační práci se psem je psychika zvířete. Téměř nepředstavitelná myšlenka pro majitele psů je, že zvíře vůbec neřeší, že má nefunkční nohu, nebo i dvě. Jinak

BC. KATERINA PLAČKOVÁ

- studuje chov zvířat na ČZU v Praze, absolvovala masérský kurz (pro lidi)
- fyzioterapii a především aquaterapii se ve Vetcentrum Duchek věnuje již 2,5 roku (první středisko podobného druhu v ČR)
- kromě fyzioterapie se venuje thalassoterapii (bahenní zábaly pro dermatologické pacienty a úpravu srsti zvířat)

řečeno, pes po operaci jedné z končetin vyřeší situaci velmi rychle tak, že ji přestane používat. V krátké době se naučí jiný systém chůze a nerozumí tomu, proč mu v tom bráníme. Existují studie lidských pacientů, které uvádějí, že po určité době kulhání, člověk zapomene „normální“ chůzi a u psů je to naprosto stejně. Psi neřeší budoucnost, fungují v přítomnosti a té se snaží maximálně se přizpůsobit. Neuvědomují si, že když budou dělat při rehabilitaci vše dle mého přání, budou za chvíliku zase běhat po louce po všech čtyřech, a hlavně je jim to jedno, oni to zvládnou i po třech. Chůze ve vodě je pro pejsky velmi náročná a při správném vedení rychle urychluje návrat nejen k používání všech končetin, ale i k správnému držení těla.

Cvičit je třeba i na suchu

Další možností rehabilitace je fyzioterapie tzv. „na suchu“. Ve většině případů se týká neurologických pacientů, kde stav pejska ještě nedovoluje využít cvičení ve vodě. Po náročných operacích pátere je důležité věnovat se cvičení co nejdříve, i přestože pejsek ještě nemůže ovládat končetiny. Cvičení je postaveno na posilování svalů pomocí reflexů nebo s využitím různých balančních pomůcek. Vzhledem k tomu, že atrofie svalstva u nepohybujících se končetin postupuje velice rychle a není nic neobvyklého, že za dva týdny již není osvalený téměř žádné, je i pasivní cvičení naprostě zásadní při rekonsiliaci neurologických pacientů. Nezbytné je i protahování, aby nedocházelo ke zkrajkování šlach a zatuhnutí kloubů. U chodících pacientů se při fyzioterapii využívá

Valuška (stafford) - vrozená dysplazie kyčelních kloubů a zároveň panický strach z vody. Dnes se cachtá v rybníku zcela bez problémů a pánevní končetiny udržujeme nasvalené.

například překračování překážek pro správnou lokomoci končetin. Důležité jsou i masáže, které provádí většinou před vlastním cvičením. Pomáhají lepšímu prokrvení masírováné končetiny, tím je následné cvičení efektivnější. Po námaze pomáhají při odbourávání kyseliny mléčné, která se při zátěži tvoří, tím zabraňují bolestivému namožení svalu. Při masážích lze využít aromaterapie jako významné pomoci při regeneraci. S přidanými esenciálními oleji do masážních přípravků podle konkrétního problému psího pacienta mám jen dobré zku-

šenosť a blahodárné účinky jsou vidět nejen po fyzičkách, ale i na psychice psa. Masáže si vyloženě užívají.

Zázraky se dějí, ale ne hned

Je potřeba říci, že rehabilitace není otázkou jedné či dvou návštěv, i když se stav psího pacienta často rychle zlepší už po první nebo druhé návštěvě. Pro správný výsledek je nutná určitá pravidelnost a dostatek času. Při prvních návštěvách zabere dost času samotné seznámení fyzioterapeuta se psem a psa s prostředím i novým způsobem manipulace. I kondice pejska po operaci je velmi nízká, a tak není žádoucí pacienta hned při první návštěvě utahat do bezvědomí. Je třeba začít pomalu a zátež zvyšovat postupně. Na druhou stranu není vhodné docházet na cvičení denně. Tělo potřebuje regenerovat a regenerace potřebuje dostatek času. Majitelé se postupně učí, jak s pejskem cvičit i doma, a tím vyplňují čas mezi dvěma návštěvami.

Pro pamlsek vše

A jak pejsci na rehabilitaci reagují? Samozřejmě se jim cvičit nechce. Po naprostě nadstandardní péči ze strany majitelů od okamžiku operace se najednou situace mění a někdo po nich vyžaduje práci, která je v mnoha chvílích víc než nepříjemná. Důslednost je základem pro dobrou spolupráci a dřív nebo později začnou psi pacienti spolupracovat. Někteří více, někteří méně... Motivaci jsou dobré pamlsky, které v případě spolupráce pejsci dostávají v hojném množství spolu s pochvalou. Někteří jsou velmi urážliví a trucovití, ale při troše trpělivosti se nakonec dobereme spolupráce. Pejsci velmi rychle přijdou na to, že pokud spolupracují, odměna je nemine, a nakonec zjistí, že voda už jim vlastně vůbec nevadí... Po několika návštěvách se začnou těšit na pochvaly a pamlsky a na konci mnoho mých pacientů zjistí, že návštěva kliniky už pro ně není žádný stres a v čekárně se neklepou strachy. Není pak hezčí pocit, než se loučit s pacientem a majiteli a vědět, že všichni jsou spokojeni. Pes je

AQUATERAPIE JAKO TRÉNINKOVÁ METODA

Podvodní běhací pás nachází své využití nejen při **rehabilitaci psů**, ale i při jejich **tréningu**. Díky tomu, že tělo psa je při pohybu **nadnášeno vodou**, téměř **nedochází k záteži kloubů**. Toho lze využít zejména u mladých psů **v růstu**, kde je nadmíru důležité nepřetěžovat vyvíjející se kostru. Odpor vody přitom zajišťuje **intenzivní posilování svalů**. Rehabilitační vana nabízí mnoho možností tréninku, například i s využitím chůze proti proudu vody. Cíleným tréninkem lze velmi úspěšně posilovat **i skupiny svalů**, které pes při běžném pohybu **téměř nevyužívá** nebo je jejich posilování obtížnější. Plynulá chůze ve vodě nezajistí posilování pouze končetin, ale i **zádových a břišních svalů**. Je efektivnější než plavání, kde např. zadní končetiny nevyužijí celý potenciál rozsahu pohybu, naopak směřují při pohybu pouze dolů. **Kondiční cvičení** je vhodné nejen pro psí sportovce, ale velmi dobré funguje i pro psí seniory, kteří už se hůře zvedají, trpí artrózou a ochabují jimi svaly. Uplatní se i **u fenek po laktaci**, kdy dochází k výraznému propadu kondice feny a ochabnutí zádových i břišních svalů. Vlivem posilování právě břišních svalů dochází k rychlejšímu zatažení prsních žláz zpět do své původní velikosti.

Příkladem sportovního využití rehabilitační vany je závodní vípet Chester slečny Kristýny Trnkové, který pravidelně dochází již více než rok na cvičení na podvodním pásu. Díky tréninku

cestavenému na míru došlo během několika měsíců k nárůstu svalové hmoty o několik centimetrů v obvodu pánevních končetin, ale i obvodu krku a paží.

Je třeba si uvědomit, že za pár návštěv kondičku psu nevypořádáte. Pravidelnost a určitý časový úsek, který já osobně odhaduji na minimálně **tři měsíce poctivé práce** – např. příprava před sportovní sezonou – je pro výsledek nezbytný. Dalo by se říci, že návštěva aquatherapie jedenkrát za čtrnáct dní a více je ztráta času, a klientům to velmi nedoporučuji. Také se snažím majitelům pejsků doporučit nejen **fyzický odpocinek** mezi plánovanou námahou, ale i psychický. Je třeba si uvědomit, že nemáte doma závodní motoriku, ale živého tvora, který má své potřeby, že ho něco baví a něco ne – i přesto to pro nás dělá. Proto dopřejme i psům sportovní dny odpočinku a zábavy, taková vycházka do lesa, kde se pes volně proběhne, baví snad každého a lze to také brát jako formu tréninku, protože překonávání přirodních překážek a nerovností není procházka růžovým sadem.

Chester Bohemia Snap Dog

Plemeno: vippet – pes

Věk: 2,5 roku

Úspěchy: vicemistr ČR 2010, mistr Rakouska 2011, vítěz Grand Prix D'Europe 2011, vítěz Slovenské Derby 2011

zahrnutý slávou a dobrotami, dělá-li to, co po něm chcete – tedy chodí a nekulhá, majitel je šťastný, že má zas zdravého pejska bez následků a já jsem spokojená, protože moje práce má rozhodně smysl.

Napsala Bc. Kateřina Plačková, foto: Jakub Štíbr

ROZHOVOR S MAJITELKOU KRISTÝNOU TRNKOVOU

Jak dlouho chodíte trénovat?

Druhým rokem. Letos chodíme přibližně od půlky února, každou středu.

leží i na tom, kdy jde pes do dostihu, to pak vynechávám domácí trenážér, velký důraz kladu i na dostatečný odpočinek psa a jeho psychickou pohodu, nikdy pak psa nestavím na více než dva dostihy po sobě.

Proč jste se rozhodli pro AQ jako formu tréninku?

Kombinace vody a trenážeru mi přijde jako ideální příprava, další výhodou AQ oproti klasickým trenážérům je šetrnost ke kloubům a vlastně k celému pohybovému aparátu psa.

Proč si myslíte, že trénink ve vaně je efektivní?

Chůze ve vodě je pro psa daleko namáhavější, posiluje tak i svaly, které při normální chůzi tolík nevyužívají. A v neposlední řadě jsou to i časy, které Chester dosahuje na dráze. Letos z osmi dostihů zaběhl 4x nejrychlejší čas dne a 3x druhý nejrychlejší čas dne.

Jaké další formy tréninku používáte?

Kromě AQ využíváme i domácí trenážér.

Jak vypadá tréninkový plán?

2x týdně pondělí a pátek domácí trenážér a každou středu AQ, takto je to však velice jednoduše řečeno. Zá-

Kde jste se o AQ dozvěděla?

Od kamarádky a z internetu.

Ptalá se Bc. Kateřina Plačková

Foto: Jakub Štíbr, Evžen Molnář